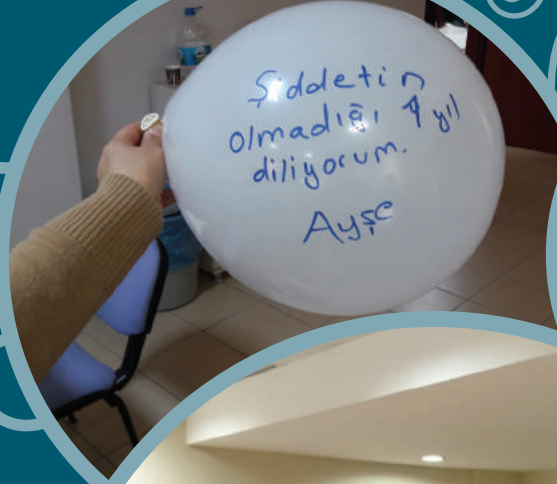

ŞUBAT
2017
SAYI 28

kadınlarla mor bülten

ILO VE KİH-YÇ KADIN İSTİHDAMINI DESTEKLEYEN EĞİTİM ÇALIŞMALARINI GERÇEKLEŞTİRDİ •
KATILIMCILARIN KİHE GRUPLARINDA DENEYİMLERİ • SOSYAL BAKIM VE KAMU YATIRIMLARI •
ESNEK ÇALIŞMA İLE İLGİLİ YENİ YASAL DÜZENLEMELER

İşte, evde, her yerde

Bu Sayı

Merhaba sevgili *Kadınlarla Mor Bülten* okurları, Mor Bülten'in özel bir sayısıyla sizlerle tekrar buluşmaktan çok mutluyuz. Bu özel sayıda KİH-YÇ olarak Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile işbirliği içinde yürüttüğümüz "Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi" başlıklı projeye ilgili bilgiler, haberler ve yazılara yer veriyoruz.

Bizden Haberler bölümünde Projeye ilgili geniş bilgi içeren yazılarımızı ve ILO temsilcilerinin yazılarını bulabilirsiniz. Bu bölümde projenin başladığı zamandan bu yana etki ve sonuçları ile sebepleri değerlendiriliyor. Ayrıca ILO'nun konuya yaklaşımı ILO Direktörü tarafından ele alınıyor ve ILO'nun İŞKUR ile ortak geliştirdiği kadın istihdamına odaklanan Türkiye'nin ilk Eylem Planı'nın ayrıntıları paylaşılıyor.

KİHE'den Haberler bölümünde Kadının İnsan Hakları Eğitimi (KİHE) grup çalışmaları ve "Eşitliği Destekliyorum" seminerlerini yürüten KİHEP eğitimcilerimizin ve bu faaliyetlere katılan KİHE katılımcısı kadınların yazılarını bulabilirsiniz. KİHE'nin kadınların hayatını nasıl değiştirdiğini ve kadın dayanışmasının kazanımlarını, katılımcıların kendi kalemlerinden okuyoruz.

Kadınların görünmeyen ve karşılıksız bakım emeği ve yükümlülüklerinin istihdama katılımları konusunda yarattığı engelleri ortadan kaldırmak adına atılacak adımlardan biri olarak, erken çocukluk ve okul öncesi eğitime yapılacak kamu yatırımlarının olumlu etkilerini sevgili İpek İlkaracan kaleme aldı.

Hukuk Köşesi'nde sevgili Gülay Toksöz'ün esnek çalışma ile ilgili yeni yasal düzenlemelerin kadınları ve kadın istihdamını nasıl etkilediğine ilişkin yazısını paylaştık.

Bu sayıya emeği geçen herkese çok teşekkür ediyor, keyifle okumanızı ve faydalanmanızı diliyoruz.

Dayanışmayla...

Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği

Kadınlarla Mor Bülten 6 Aylık KİHEP İletişim Bülteni, Sahibi: Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği • **Sorumlu Müdür ve Yazı İşleri Müdürü:** Zela Bedriye Ayman • **Yayına Hazırlayanlar:** Zela Ayman, Duygu Şahin, Hilal Gençay • **Katkıda Bulunanlar:** Berfu Şeker, Damla Eroğlu, Gülşah Seral, Hande Ersayoğlu, Nebahat Yalçın Kaya, Şehnaz Kıymaz Bahçeci, Yeşim Erkan Yetişer • **İletişim Adresi:** İnönü Cad. Saadet Apt. No: 29/6 Gümüşsuyu 34437 İstanbul • (212) 2510029 • **newways@wwhr.org** • **Grafik tasarım:** MYRA • **Baskı:** İmak Ofset Basım Yayın San. İstanbul

Mor Bülten Özel Sayısı, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından, İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) finansmanı ile yürütülmekte olan "Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi" projesi kapsamındaki "Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kadınlar için Kadının İnsan Hakları Eğitimi" için Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği tarafından hazırlanmıştır. Bu yayındaki içerik ve görsel malzemeler ILO'nun herhangi bir görüşünü yansıtmaz ve yer alan görüşlerden ILO ve SIDA sorumlu tutulamaz.

* *Mor Bülten'e internet sitemizdeki yayınlar bölümünden de ulaşabilirsiniz: www.kadinininsanhaklari.org*

* *Bu bültende yayımlanan yazı ve fotoğraflar sahibinden izinsiz kullanılamaz.*

İÇİNDEKİLER

2 BU SAYI

3 BİZDEN HABERLER

- 5 "ILO Olarak 'Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler' Diyoruz..."
- 6 Kadınların İşgücü Piyasasına Girişi ve Hak Bilinci
- 7 Eylem Planı Kadın İstihdamının Arttırılmasını Hedefliyor
- 8 Sosyal Bakım Hizmetlerine Kamu Yatırımlarının Etkileri: Türkiye Örneği

10 KİHE'DEN HABERLER

- 10 "Bir Kadının Hayatına Dokunmak..."
- 10 "Umutluyum..."
- 11 "Meğer Bilmediğim Ne Çok Şeyler Varmış..."
- 12 "Bu Harika Bir Duygu!"
- 12 "Şanslı ve Özel Hissettim..."
- 13 "KİHE, Kendime Daha Çok Güvenmemi Sağladı..."
- 13 "Bu Kurs Bana 'Ben Olmayı' Öğretti..."
- 13 "Bu Eğitim Sadece Kadınları Değil Tüm Toplumu İlgilendiriyor..."
- 14 "Ben Bir Bireyim, Kıymetliyim, Değerliyim ve Kendime Saygı Duyuyorum..."
- 14 "Yaşama Sıkı Sıkı Sarılıyorum..."
- 14 "Şimdi İçimde Bir Şeyler Tutuştu..."
- 15 "Bir Kadın Derneğinde Çalışmayı Düşünebilirim..."
- 15 "Dayanışma, Dayanışma, Dayanışma..."
- 16 "Meğer Bizler Ne Kadar Çok Mesleğe Sahipmişiz..."
- 16 "Bugün Ayaktaysam Kendim Yaptım..."
- 17 "Siyah Beyaz Değil, Rengarenk..."
- 18 "Yeni Bir Eğitim ve Heyecan..."
- 19 "Kadın Farkındalığı Olan Barışçıl Kadınlar..."
- 20 KİHE'den İzler...
- 20 "Paylaşmanın Güzelliğini Yaşadık..."

21 HUKUK KÖŞESİ

23 HAKLARIMIZI ÖĞRENEBİLMEK İÇİN BAŞVURULABİLECEK KURUMLAR LİSTESİ

Bizden Haberler

KİH-YÇ, 2008 yılından bu yana Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi ile işbirliği içinde meslek eğitimi almakta olan kadınlara yönelik hak bilinci konusunda KİHEP'e dayalı eğitim ve herhangi bir işte çalışan kadın ve erkeklere yönelik olarak da seminer çalışmalarını yürütüyor. 2013 yılından bu yana da ILO tarafından İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) mali desteğiyle yürütülen "Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi" Projesi çerçevesinde Kadının İnsan Hakları Eğitimi'ni (KİHE) Mart 2016 itibarıyla Ankara, Bursa ve İstanbul'da uygulamaya başladık.

Türkiye'de erkeklerin yüzde 75'i işgücü piyasasına katılırken, kadınlarda bu oran yüzde 32'de kalıyor, yani ancak her üç kadından biri istihdam içinde yer alabiliyor. Kadınların üzerindeki bakım emeği yükü, iş-yaşam dengesini sağlayacak politikaların olmaması, kadınlar hakkındaki kalıplaşmış ön yargılar, adil olmayan çalışma koşulları ve ücretlendirme gibi faktörler, kadınların işgücü piyasasına girmelerini ve daha sonrasında da işgücü piyasasında kalmalarını engelliyor. Bu engellerin aşılmasında kadınların, insana yakışır işlerde ve adil koşullarda çalışabilmeleri için anayasal, medeni ve ekonomik hakları konusunda bilgi ve farkındalığa sahip olmaları büyük önem taşıyor. KİH-YÇ olarak bu projede tüm bu ihtiyaçları göz önünde bulundurarak KİHE'yi geliştirdik ve bu program ile kadınların ekonomik alanda güçlenmesini sağlayacak bilgi ve donanımı sağlamayı amaçladık. Proje kapsamında meslek eğitimi alan ve işgücü piyasasına girmeyi hedefleyen 2000 kadına yönelik KİHE grup çalışmaları ve işgücü piyasasına girmiş, çalışmakta olan 1250 kadın ve erkeğe toplumsal cinsiyet eşitliği seminerleri düzenlemeyi planladık.

Tüm bu amaçlarımız doğrultusunda ILO Türkiye Ofisi ile beraber 3 pilot ildeki belediyeler ile işbirlikleri geliştirdik. Projenin ilk döneminde (Mart-Haziran 2016) Ankara'da Altındağ Belediyesi, Bursa'da Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Osmangazi Belediyesi, İstanbul'da Kadıköy ve Maltepe Belediyesi işbirliğinde meslek edindirme kurslarına katılan toplam 500 kadın KİHE grup çalışmalarına katıldı ve sertifika aldı. Projenin ikinci döneminde (Eylül 2016-Şubat 2017) bu işbirliklerine yenilerini ekledik. Ankara'da Altındağ Belediyesi'ne ek olarak Yenimahalle Belediyesi ve Çankaya Belediyesi ile de KİHE grup çalışmalarını uygulamaya başladık. Projenin sonunda yedi belediye ile yapılan işbirliği sayesinde KİHE grup çalışmalarına katılan 800'den fazla kadının sertifika almış olmasını bekliyoruz.

KİHE GRUP ÇALIŞMALARI

KİHE grup eğitimlerine katılan kadınlar, Kadının İnsan Hakları, Medeni Haklar, Anayasal Haklar, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, İletişim, Kadına Yönelik Şiddet, Şiddete Karşı Stratejiler, Kadın ve Sağlık, Ekonomik Haklar başlıklarını içeren 10 haftalık bir eğitim alıyorlar. KİHE eğitimleri ile kadınları, haklarını öğrenerek özellikle ekonomik hakları konusundaki bilgi ve donanımlarını artırarak işgücü piyasasında karşılaşabilecekleri zorluklarla baş edebilme konusunda daha hazır hale gelmeleri için destekliyoruz. KİHE katılımcısı kadınlar haklarını öğrenmenin güçlendirici olduğunu ve bu eğitimlerin yaygınlaşmasının kadınlar arası dayanışmayı geliştireceğini ifade ediyorlar. Bununla beraber çalışma hayatı ile ilgili cesaretlerinin arttığını, artık kendilerini çalışma hayatına daha hazır hissettiklerini ve haklarını savunmak konusunda da kendilerine olan güvenlerinin arttığını söylüyorlar. Bu projede yer alan grup yönlendiricileri de bu grup çalışmasının özellikle iletişim, medeni haklar, şiddete karşı stratejiler ve ekonomik haklar konularında kadın gruplarında etkili olduğu görüşünü paylaşıyorlar.

Gelir getirici bir işte çalışmaya hazırlanan kadınları KİHE grup çalışmaları ile güçlendirmeyi amaçlayan bu projede, aldığı eğitimden sonra bir iş yerinde çalışmaya başlayan, farklı meslek kurslarına da katılma kararı alan ya da kendi iş yerini açan ve sevincini de bizimle paylaşan daha şimdiden birçok kadın var. Katılımcıların kendileri ve bağımsız değerlendirme sonuçları KİHE grup çalışmalarının katılımcılar üzerindeki olumlu etkisini teyit ediyor. Ayrıca KİHE grup çalışmalarının uygulandığı merkezlerden güzel haberler gelmeye devam ediyor. KİHE grup çalışmasına katılmış bazı gruplar toplu olarak farklı meslek kurslarına ve girişimcilik eğitimlerine devam ediyorlar.

KİHE grup çalışmalarının katılımcılar üzerindeki etkisini Mart-Haziran 2016 arası dönemde uygulanan gruplarda yapılan bağımsız değerlendirme sonuçlarında da görmek mümkün. Bu sonuçlardan bazılarına göre; katılımcıların yüzde 55'i evlilikte mal rejimi ile ilgili kanunu bilmediklerini; yüzde 54'ü bakım hizmetlerinin, özellikle de çocuk bakım hizmetlerinin devlet hizmeti olması gerektiğini ve sosyal bir hak olduğunu; yüzde 42'si erkeğin kadını çalışmaktan alkoymasının ekonomik bir hak ihlali olduğunu; yüzde 47'si eşlerden birinin diğerinin parasını elinden almasının ya da sahip olduğu halde diğer eşe para vermemesinin bir tür şiddet olduğunu ve yüzde 34'ü medeni hali ne olursa olsun bir kadının kendi yararı için çalışması gerektiğini bu eğitim sayesinde öğrendiklerini ifade ettiler.

10. KİHEP EĞİTİCİ EĞİTİMİ

Projenin bir başka güzel sonucu da işbirliği yapılan belediyelerin kadın çalışanlarına yönelik olarak gerçekleştirilen 10. KİHEP Eğitici Eğitimi oldu. 3-14 Ekim 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu eğitici eğitimi ile Ankara Çankaya Belediyesi çalışanlarından 5, Bursa Büyükşehir Belediyesi çalışanlarından 4, Bursa Osmangazi Belediyesi çalışanlarından 5 ve İstanbul Kadıköy Belediyesi çalışanlarından 3 kişinin katılımıyla KİHEP eğitici ağına 17 yeni üye katılmış oldu. Her biri çalıştıkları belediyelerin bünyesinde KİHE ve KİHEP grup çalışmaları yürütecek bu yeni eğiticilerin aramıza katılması ile proje illerinde kadınların güçlenmesine ve örgütlenmesine katkı sunacak olmak bizi şimdiden heyecanlandırıyor.

“EŞİTLİĞİ DESTEKLİYORUM” SEMİNERLERİ

Projede KİHE grup çalışmaları yanında toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık kazandırmak için herhangi bir işte çalışan kadın ve erkeklere yönelik olarak seminer çalışmalarımız da oldu. Şimdiye kadar özel sektör, sendikalar ve belediyeler aracılığıyla Ankara, Bursa ve İstanbul'da gerçekleştirilen toplam 15 seminer

ile 1100 kişiye ulaşıldı. Bu seminerlere çoğunluğu özel sektör çalışanı kadın ve erkeklerden oluşan karma gruplar katıldı. Projenin tamamlanacağı 2017 Şubat ayı sonuna kadar bu seminerlerle amaçlanan 1250 kişiye ulaşılacağını öngörüyoruz. Proje çerçevesinde sunduğumuz “Eşitliği Destekliyorum” seminerleri ile toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda özellikle işbirliği yaptığımız belediyeler içinde kapasite gelişimine destek vermiş olduk.

Böylece bir taraftan KİHE grup çalışmaları ile belediyelerden hizmet alan kadınlarla hak bilincini geliştirici grup çalışmaları yaptık, bir taraftan belediye çalışanları ile Eşitliği Destekliyorum seminerleri sayesinde toplumsal cinsiyet eşitliğini tartıştık, diğer bir taraftan da belediye bünyesinde çalışan uzmanları KİHEP eğitici olmaları konusunda destekledik.

“ILO Olarak ‘Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler’ Diyoruz...”

Numan Özcan

Direktör, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi

İçinizde “Bu iş erkek işi; bu işe başvurabilir miyim, beni alırlar mı acaba?” diye düşüneniniz oldu mu? Ya da “aynı işi ben de yapıyorum ama bu işi yapan X bey benden daha fazla maaş alıyor” diye iç geçiren, var mıdır? Peki işe başlamadan önce “acaba çocuklarıma kim bakacak” sorusunu sormadınız mı hiç? Veya “işe girdiğimde ev ve iş yaşamı arasındaki dengeyi nasıl sağlayacağım” diye endişe ettiğiniz olmadı mı hiç? Kim bilir bu nedenlerle belki pek çoğunuz işe başvuracakken işe başvuraktan vazgeçti. Belki işinizden ayrıldınız. Belki ev ve iş arasında kaldınız veya eviniz ve işyeri arasında mekik dokudunuz.

Bu sorunları aşmada, kadınların ve hatta kadınlardan belki daha fazla erkeklerin kadın sorunları ve hakları konusunda bilinçlenmeleri çok önemli. Ancak bir o kadar önemli olan kadınların sorunlarının ve haklarının daha fazla gündeme getirilip görünür kılınması ve bu yolla kadın istihdamının artırılmasına katkıda bulunmak.

İşte biz de Birleşmiş Milletler’in çalışma yaşamına ilişkin özel bir ihtisas kuruluşu olan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) olarak bunu yapmaya çalışıyoruz. Kadınları hakları konusunda bilinçlendirmeye, gerek çalışma hayatına girerken gerekse çalışma hayatında karşılaştıkları engelleri aşmalarına ve kadın istihdamının artırılmasına katkıda bulunmaya çalışıyoruz.

Çünkü gerek ekonomik kalkınma alanında gerekse kadınların ekonomik ve sosyal anlamda güçlenmesi için kadınların daha çok istihdamda yer alması gerektiği herkesin üzerinde mutabık kaldığı ve artık görmezden gelinemez bir gerçek. Bununla birlikte kadınlar maalesef gerek çalışma hayatına girerken gerekse çalışma hayatında önemli engellerle karşılaşılıyor. Dünyada ve Türkiye’de kadınların çalışma hayatında yaşadığı sorunlara bakıldığında karşımıza kadın ve erkekler arasındaki ücret eşitsizliği, çocuk ve yaşlı bakımı olanaklarının sınırlı olması, güvencesiz ve kötü çalışma koşulları, düşük ücretler, kayıt dışı çalışma, işyerinde şiddet ve ayrımcılık gibi çok temel konuların çıktığı görüyoruz.

Bu çerçevede bu sorunların aşılmasına katkıda bulunmak amacıyla hâlihazırda “İşte, evde, her yerde eşitiz” ve “Eşitiz-Berberiz” sloganı ile kadın istihdamının güçlendirilmesine yönelik “Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi” projesini yürütüyoruz.

Zira, kadın ve erkek eşitliğinin sağlanması ve kadın istihdamının artırılması hem ILO’nun öncelikli alanları içinde yer almakta hem de ILO ve Türkiye Hükümeti’nin gerçekleştirilmesi için üzerinde mutabık kaldıkları konular olarak belirlenmiştir.

ILO Türkiye Ofisi ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Kuruluşu’nun finansal desteğiyle yürütülen söz konusu proje çerçevesinde kadın istihdamının artırılması ve yaygınlaştırılması amacıyla Türkiye’nin kadın istihdamına odaklanan ilk Eylem Planı’nı hazırlanmıştır. Eylem Planı kadın istihdamının artırılması amacıyla kadınlara mesleki beceriler kazandırılması ve kadınların işe yönlendirilmesi ile kadınların işgücü piyasasına erişim olanaklarının artırılmasına ilişkin iki temel hedef çerçevesinde eylem önerilerinde bulunmaktadır.

ILO Türkiye Ofisi Direktörü Numan Özcan

Proje aynı zamanda proje illeri olan İstanbul, Ankara, Konya ve Bursa'da aktif işgücü piyasası programları ile kadınlar için insana yakışır iş olanaklarının artırılmasını, kadınlara yönelik kadının insan hakları eğitimlerinin ve kadın ve erkeklere yönelik seminerlerin gerçekleştirilmesi suretiyle toplumsal cinsiyet eşitliği ve çalışma standartları alanında farkındalık yaratılmasını ve girişimcilik eğitimleri yoluyla Türkiye'de kadın istihdamının güçlendirilmesine destek olmayı hedeflemektedir.

Bu kapsamda Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği ile işbirliği içerisinde şimdye kadar Ankara, Bursa ve İstanbul'da 800'ün üzerinde kadına Kadının İnsan Hakları Eğitimleri (KİHE) gerçekleştirilmiştir. Aynı şekilde kadın hakları ve cinsiyet eşitliği konusunda erkeklerin de bilinçlendirilmesi amacıyla içinde erkek ve kadınların bulunduğu karma gruplara kadın-erkek cinsiyet eşitliği seminerleri verildi. Çünkü inanıyoruz ki kadın istihdamının artabilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi ancak kadın ve erkeğin el ele vermesi ile birlikte başarılacak bir hedeftir ve bu hedefte erkeklere belki kadınlardan daha fazla ve önemli görev düşmektedir. Zira, toplumsal cinsiyet eşitliği konusu biz ILO için temel bir hak ve sosyal adalet meselesidir.

Proje kapsamında ayrıca Ankara, İstanbul ve Bursa'da kadın istihdamının artırılmasına yönelik olarak bu illerde işverenler açısından kadın istihdamında yüksek potansiyele sahip mesleklerin ortaya konduğu ve bu meslekler için aranılan vasıf ve becerilerin analiz edildiği işgücü piyasası raporları hazırlanmıştır.

Yine aynı şekilde kadın istihdamının ve hayatın her alanında kadın ve erkek arasındaki cinsiyet eşitliğinin önemini vurgulamak amacıyla "İşyerinde, aile yaşamında ve her yerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın istihdamına dair başarı hikayeleri"nin konu edildiği kısa belgesel yarışması yapılmıştır.

Tüm bu faaliyetlerimizin temel amacı başta kadınlar olmak üzere hem kadınların hem erkeklerin özgürlükçü, eşitlikçi, insana değer veren ve insan onurunu koruyan koşullarda çalışmasını ve insana yakışır, yani saygın, adil ve üretken iş fırsatlarını elde etmelerini sağlamaktır. İşte ILO Türkiye Ofisi olarak bunu yapmaya çalışıyoruz ve bu vesile ile yukarıda bahsettiğimiz faaliyetler yoluyla projemizin dokunduğu ve dokunacağı kadınların işgücüne katılımlarına bir nebze katkıda bulunabiliyorsak ve bulunabileceksek ne mutlu bize...

Kadınların İşgücü Piyasasına Girişi ve Hak Bilinci

Zelal Ayman

KİHEP Koordinatörü – KİH-YÇ

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP), kadınların yasal haklarıyla ilgili farkındalıklarının artması, bu haklarını kullanmaları ve eşit bireyler olarak toplumsal ve ekonomik hayatta yer almaları için geliştirilen bir eğitim programıdır. 1995'den bu yana Türkiye'nin pek çok ilinde, 14 binden fazla kadına ulaşan programın saha uygulaması konusunda SHÇEK ve belediyeler gibi çeşitli kamu kuruluşları ve kadın örgütlenmeleriyle uzun süren kurumsal işbirlikleri kuruldu.

KİHEP eğitimcileri aracılığıyla kurulan gruplardaki kadınların başta özgüvenleri olmak üzere, pek çok konuda güçlenmesine katkıda bulunan programın, işgücü piyasasındaki kadınların da özel olarak desteklenmesi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Temsilciliği ile kurulan işbirliği ile öncelikli bir konu haline geldi. ILO ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ile 2008-2010 arası dönemde, Ankara, Konya ve Gaziantep'te meslek eğitimi almakta olan 720 kadına yönelik hak bilinci eğitimleri gerçekleştirildi. Sonrasında ILO ile 2010-2012 yılları arasında yine aynı konuda düzenlenen seminer programlarına 1200 kadın ve erkek katıldı.

Bu verimli işbirliğini daha geliştirmek ve daha fazla kadına ulaşmak amacıyla KİH-YÇ ve ILO, 2014 yılında yeni bir çalışmada ortaklık oluşturdu. "Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi Projesi" başlıklı bu projenin ana partnerlerden biri İŞKUR, ancak İŞKUR'un 2015 yılında proje başladıktan sonra Derneğimizin yaklaşım ve duruşuna ilişkin rahatsızlıkları yüzünden, projenin eğitim ayağından çekilmesi söz konusu oldu. KİH-YÇ ve ILO bu yeni durum karşısında projenin pilot illerinde bulunan bazı belediyeler ile ortaklıklar kurdular.

Bu çalışma, işgücü piyasasına girmek isteyen, herhangi bir meslek eğitim kursuna devam eden veya işgücü piyasasına girmiş ve orada kalmak isteyen kadınların hak bilinci edinmesine katkıda bulunmayı amaçlıyor. Çünkü kadınlar bu konuda da çok çeşitli sebepler yüzünden erkeklere göre daha çok dezavantaj yaşıyor ve desteğe ihtiyaç duyuyorlar. Ayrıca biliyoruz ki kadınlar Türkiye'de başta ekonomik hakları olmak üzere pek çok konudaki haklarını yeterince bilmiyor ve uygulayamıyorlar.

Bu gerekçelerle 2014 yılında hazırlık çalışmaları devam eden ve 2015 yılında başlayan çalışma kapsamında, Kadının İnsan Hakları Eğitimi, kısa adıyla KİHE değimiz grup çalışmaları ve seminerler pilot iller olan Ankara, Bursa ve İstanbul'daki ortak belediyelerdeki mesleki eğitim kurslarına katılan kadınlara yönelik olarak uygulandı. Ayrıca, KİHE gruplarını yürüten eğitimcilerimizin kullanımı için 10 modülden oluşan yeni bir el kitabı, ek kitapçıklar ve destekleyici kitapçıklar geliştirildi ve eğitimcilerimizin ve katılımcıların kullanımına sunuldu.

KİH-YÇ, Şubat 2017 sonunda bitecek olan bu çalışmanın sonuçlarının değerlendirilme süreci tamamlandıktan

sonra, KİHE programını uygulamaya nasıl ve hangi ortaklıklarla devam edeceğini gözden geçirecek. Öte yandan ilk elde diyebiliriz ki, ILO'nun geçen bahar dönemi saha uygulamalarını kapsayan değerlendirme çalışması ve bu sayımızdaki KİHE katılımcısı kadınların kendi yazdıkları KİHE'nin de KİHEP gibi kadınların hayatlarını olumlu yönde değiştiren bir etkisi olduğunu gösteriyor. Ayrıca, bu çalışma bizlere yeni kurumsal işbirlikleri yoluyla daha çok kadına ulaşabileceğimizi ve daha önemlisi kadınların bu türden eğitimlere katılmaya çok ihtiyaçları olduğunu da bir kez daha göstermiş durumda.

Eylem Planı Kadın İstihdamının Arttırılmasını Hedefliyor

Ebru Özberk Anlı

Proje Koordinatörü-ILO Türkiye Ofisi

Bundan 4 yıl önce, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) olarak yürütmekte olduğumuz "Kadınlar için Daha Çok ve İyi İşler: Türkiye'de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi" projemizi planlamak için yola çıktığımızda, Türkiye'nin önemli politika önceliklerinden biri olan kadın istihdamı konusunda daha önceden hazırlanmış, bu konuya atıfta bulunan çok sayıda politika belgesi ve eylem planının olduğunu ancak sadece kadın istihdamına odaklanan bir politika belgesinin olmadığını ve tüm bu çalışmaların birbirinden ayrı bir şekilde hayata geçirildiğini tespit etmiştik. İşte bu noktadan hareketle projemiz çerçevesinde sadece kadın istihdamı konusuna odaklanan ve tüm bu mevcut politika belgeleri ve eylem planlarındaki kadın istihdamına dair hedefleri gözeten, tamamlayan ve belirli

bir kapsama sahip daha uygulanabilir eylemlerden oluşan bir politika belgesi oluşturma konusunu öncelik olarak belirledik.

Bu bağlamda, projemiz kapsamında meşakkatli bir süreç sonunda hazırlanan kadın istihdamına odaklanan Türkiye'nin ilk Eylem Planı'nın tanıtımını 17 Mayıs 2016'da Ankara'da gerçekleştirdik. ILO Türkiye Ofisimizin teknik desteğiyle ve koordinasyonunda hazırlanan bu Eylem Planı, istihdam ve çalışma hayatı alanlarında oldukça önemli bir role sahip olan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından 2016-2018 yılları arasında uygulanması amacıyla hazırlandı.

Eylem Planının iki ana hedefi bulunuyor: Birincisi, kadın istihdamının artırılması için kadınlara mesleki beceriler

Bursa Osmangazi Belediyesi Emek Kültür Merkezi KİHE Grubu

kazandırılması ve işe yönlendirilmesi; ikincisi kadınların işgücü piyasasına erişim olanaklarının artırılması. Ulusal İstihdam Stratejimizle de uyumlu bir şekilde belirlenen söz konusu hedefler, aktif işgücü piyasası politikalarıyla desteklenerek kadınların meslek kazanmaları, çalışma hayatına katılmaları önündeki engellerin azaltılması, girişimcilik faaliyetlerinin teşviki ve desteklenmesi ve konuya ilişkin farkındalığın artırılması gibi eylemlerle destekleniyor olacak.

ILO'nun herkes için insana yakışır iş prensibi temelinde hazırlanan Eylem Planı, aynı zamanda İŞKUR'un kadın eksenli politika ve hizmetlerinin desteklenmesi ve bu hizmetlere toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin getirilmesi amacını da taşıyor. Eylem Planının diğer önemli bir özelliği Eylem Planı'nın ilgili tüm tarafların katılımıyla örnek bir sosyal diyalog esasları çerçevesinde hazırlanmış olmasıdır. Dolayısıyla metin aynı zamanda ilgili tüm tarafların ortak görüşlerinin yansıtıldığı bir mutabakat metni olma özelliği de taşımaktadır.

Zira söz konusu Eylem Planı, İŞKUR, ilgili kamu kurum/kuruluş temsilcileri, sivil toplum örgütü temsilcileri, işçi ve işveren örgütlerinin temsilcilerinin oluşturduğu Ulusal Teknik Ekip tarafından Haziran 2014 -Aralık 2015 tarihleri

arasında yapılan seri toplantılar, uluslararası çalışma ziyaretleri ve eğitim çalışmaları sonucunda ve örnek bir uzlaşma kültürü çerçevesinde hazırlandı.

Eylem Planı'nın bir diğer özelliği ise metni hazırlayan Ulusal Teknik Ekip'in neredeyse tamamının kadınlardan oluşmasıdır. Dolayısıyla umuyoruz ki çoğunluğu kadınlardan oluşan bir Ekibin hazırladığı bu Eylem Planı hem kadın istihdamına katkı sunacak hem de karar alma mekanizmalarında söz sahibi kadın politika yapımcıların sayısının oldukça az olduğu ülkemizde anlamlı bir yere sahip olabilecek.

Ekonomik anlamda kadın-erkek eşitliği sağlanmadan, toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesinin neredeyse mümkün olamayacağından hareketle, ILO olarak kadın istihdamının önemine ve özellikle kadınların, istihdama daha çok ve insana yakışır iş koşullarında katılmasının önemine bir kere daha dikkat çekmek istiyoruz. Umuyoruz bu Eylem Planı kadın istihdamına hem politika düzeyinde katkı sağlayacak hem de Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirerek kadınlara becerilerini geliştirmelerinde ve insana yakışır iş sahibi olmalarında destek olacaktır.

Sosyal Bakım Hizmetlerine Kamu Yatırımlarının Etkileri: Türkiye Örneği

İpek İlkaracan

İTÜ İşletme Fakültesi ve KİH-YÇ

Ev işleri, çocuk bakımı, bakıma muhtaç yaşlı ve engelli aile bireylerinin bakımı gibi işler kadınların işgücü piyasasına eşit koşullarda katılımı konusunda önemli bir engel oluşturuyor. Bu tespit sadece Türkiye için değil, pek çok başka ülke için de geçerlidir. Buna önerilen çözümlerin başında devletin anaokulları, kreşleri, evde hasta bakımı, yaşlı ve engellilerin katılabileceği gündüzlü aktif yaşam merkezleri gibi hizmetleri yaygınlaştırmasıdır. Bu tip hizmetlere çocuklara, yaşlılara, engellilere ve hastalara yönelik hizmetler sosyal bakım hizmetleri diyoruz. Sosyal bakımda önemli bir alan olan erken çocukluk bakımı ve okul öncesi eğitim (EÇBOÖE) açısından Türkiye, OECD ülkeleri arasında en az hizmet sunabilen ülke durumundadır. Yakın dönemde yapılan araştırmalar, kaliteli ve erişilebilir sosyal hizmetlerin olmayışının Türkiye'de kadınların işgücüne katılımına ciddi kısıtlar getirdiğini ve bu durumun kadınların işgücü piyasasında kalmalarını olumsuz olarak etkileyen başlıca sebepler arasında olduğunu gösteriyor.

Bu bağlamda, İTÜ Kadın Çalışmaları Merkezi olarak New York'taki Levy Ekonomi Enstitüsü işbirliği, ve UNDP, UN Kadın, ILO ve Aydın Doğan Vakfı desteği ile özellikle çocuk bakım hizmetlerine odaklanan bir araştırma çalışması gerçekleştirdik. Bu araştırma kapsamında devletin kreş ve anaokullarının tüm çocukların erişebileceği ve kaliteli hizmet alabileceği merkezler olarak yaygınlaştırılmasının ekonomik etkilerini inceledik. Özellikle yaratılacak yeni işler aracılığı ile istihdamda kadın-erkek eşitliği nasıl gelişecek ve yoksul hanelerin çocuklarına verilecek hizmetler aracılığı ile annelerin istihdamı da teşvik edilerek yoksulluk nasıl azaltılacak gibi sorular sorduk. Araştırmanın bu sorulara verdiği yanıtlar oldukça ümit vericiydi.

Yaptığımız araştırmada sosyal bakım sektörüne yapılacak kamu yatırımlarının, yeni işlerin yaratılması, bu işlere kadınların yerleştirilmesi konusunda sunacağı fırsatı, son on yıl içinde Türkiye'de ekonomik büyümenin önemli bir motoru olmuş olan inşaat sektörüne yapılacak yatırımla

karşılaştırdık. OECD ülkelerinde ortalama olarak her 100 çocuktan 74'ü bir yıldan fazla okul öncesi eğitim almaktadır, Türkiye'de ise her 100 çocuktan ancak 8'i bir yıldan fazla okul öncesi eğitim alabilmektedir.¹ 2013-2014 verilerine göre Türkiye'nin 6 yaşın altındaki çocukların okul öncesi eğitime katılımında OECD ortalamasını yakalaması için okul öncesi eğitim programlarında 3,27 milyon ek yere ihtiyaç duyulmaktadır ve bunun da eğitime yönelik harcamalarda (2014 fiyatlarıyla) 20,7 milyar TL'lik bir artış gerektirdiği tahmin edilmektedir. EÇBOÖE sektöründe böyle bir genişleme "ülke sınırları içerisinde bir yıl içinde üretilen tüm mal ve hizmetlerin para birimi cinsinden değeri" anlamına gelen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın %1,36'sı tutarında bir harcama yapılması anlamına gelmektedir.

Tahminlerimize göre, inşaat sektöründe yapılacak bu büyüklükteki bir yatırım doğrudan bu sektörde ve dolaylı olarak diğer sektörlerde 290 bin adet yeni iş yaratacaktır. Aynı büyüklükteki bir yatırımın EÇBOÖE sektörüne yapılması halinde ise doğrudan ve dolaylı olarak yaratılacak iş potansiyeli 719 bin adet yani iş, yani inşaat sektörüne yapılacak yatırımın 2,5 katıdır. Ayrıca, EÇBOÖE'nin yaygınlaştırılmasıyla yaratılacak yeni işlerde kadınların payı yüzde 73 olarak tahmin edilirken inşaat sektöründeki hamleyle yaratılacak işlerde kadınların payı ancak yüzde 6 kadar olabilecektir. Bununla birlikte, EÇBOÖE'ye kaynak ayrılması erkekler açısından da önemli ölçüde iş fırsatları yaratacaktır. Bu sektörde erkekler için yaratılacak iş sayısı (195 bin) inşaat sektöründe yaratılacak işlerin (272 bin) yüzde 72'si kadardır. EÇBOÖE aracılığı ile yaratılan doğrudan ve dolaylı yeni işlerde istihdam edileceklerin yarısından fazlası emek piyasasından dışlanmış, ev işleriyle uğraşan kadınlardır (istihdam edilecek ev kadını sayısı 394 bin olarak tahmin edilmektedir.) İnşaat sektörü aracılığı ile yaratılan doğrudan ve dolaylı yeni işlerde istihdam edilenlerin çoğunluğunu ise işsiz erkekler oluşturacaktır (237 bin işsiz erkek). EÇBOÖE'nin yaygınlaşmasıyla işsizlere sağlanabilecek toplam iş sayısı, işsiz erkekler için 157 bin iş ve işsiz kadınlar için 96 bin iş olmak üzere toplam 253 bin iş olacaktır. Aynı miktarda kaynağın inşaat sektörüne yönlendirilmesi sonucu işsizlere sağlanabilecek toplam iş sayısı; işsiz erkeklere 237 bin ve işsiz kadınlara 5 bin olmak üzere toplam 242 bin iştir. Yani EÇBOÖE'nin artması için yapılacak yatırımla daha fazla işsiz için iş imkânı sağlanacaktır.

Yaptığımız araştırma, EÇBOÖE'deki güçlü bir yaygınlaşmanın, inşaat sektöründeki bir patlamaya göre, toplamda daha fazla iş yaratması, kadınlara ve işsizlere daha fazla iş yaratmasının ötesinde, çok daha yoğun olarak 'insana yakışır' işleri de artıracaklarını da gösterdi. EÇBOÖE aracılığıyla yaratılacak işlerin yüzde 85'inin sosyal güvenlik kapsamında olacağı tahmin edilirken inşaat sektöründeki yeni işlerin yüzde 30,2'si bu kapsamda olabilecektir. İnşaat sektörü söz konusu olduğunda yaratılan yeni işlerde sözleşmesi olmayan, geçici işler ağırlığı oluştururken (yüzde 64,1); süresiz sözleşmeli, daimi işlerin payı yüzde 24,6, sözleşmeli belirli süreli, geçici işlerin payı ise yüzde 11,3 olacaktır. Bu oranlar EÇBOÖE durumunda tam tersidir; öyle ki EÇBOÖE'nin yaygınlaşmasıyla yaratılacak doğrudan ve dolaylı yeni işlerin yüzde 84'ü süresiz sözleşmeli, daimi işler, yüzde 10,5'i süreli sözleşmeli, geçici işler, sadece yüzde 6,1'i sözleşmesi olmayan, geçici işler olacaktır.

Bulgularımıza göre, erken çocukluk bakımı ve okul öncesi eğitimi için yapılacak harcamaların, kadınların işgücüne katılımı üzerindeki etkilerine ek olarak, insana yakışır işler yaratılması, kadın işgücüne talep yaratarak toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmesi, yoksulluğun azaltılması ve mali sürdürülebilirlik bakımından bu hizmetleri alacaklar düşünüldüğünde, ekonomik olarak çok akılcıdır. Dolayısıyla ekonomik politika ve kaynakların bölüştürülmesinde bu sektöre öncelik tanınması yerinde olacaktır. Aynı görüş, yaşlılar, engelliler ve hastalara yönelik hizmetlerin yaygınlaştırılması olmak üzere sosyal bakımın diğer alanları için de geçerlilik taşımaktadır. Sonuç itibarıyla, yaptığımız araştırma çalışması, sosyal bakım hizmetleri altyapısına yapılacak yatırım ve harcamaların mali politikalarda bir öncelik haline gelmesinin, hem toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme açısından iyi bir makro örnek, hem de kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme için iyi için iyi bir makroekonomi politikası oluşturduğunu öne sürmektedir.

1 Eğitim Reformu Girişimi, Anne Çocuk Eğitim Vakfı. "Her Çocuğa Eşit Fırsat: Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu ve Öneriler", 2016

“Bir Kadının Hayatına Dokunmak...”

Gizem Işık

KİHE Katılımcısı, Ankara

Toplumda ikinci sınıf vatandaş olarak gösterilen kadın ile erkeği asla eşit düşünmezken, öğrendim ki eşit olduğum kadar bir de haklarım var benim. Büyüklerimin ve çevrem hissettirdiği o sesini çıkaramayan, pasif durumdaki kadın modeli ile toplumda olması gereken o güçlü kadın modeli birbirinden çok farklıymış. Aldığım eğitim sayesinde artık kendimi daha özgür, daha bilinçli ve kendisini toplumda ifade edebilen biri olarak öğrendiklerimi hayatımın çoğu evresinde uygulayıp, değişen bakış açımıyla çevremi bu yönde şekillendirebilen

en önemlisi bana bir kadın, bir birey olduğumu hatırlatan grup yönlendiricimiz Nalan'a teşekkürlerimi borç bilirim.

Dokunmak... Grup çalışmamıza bu sözcükle başladık. “Bu çalışma sonucunda bir kadının hayatına dokunabilirsem kendimi mutlu hissederim” demişti Nalan. Bildiklerimizin, bilmediklerimizden az olduğunu, yaşamışlıklarımızın yaşadıklarımızdan daha ağır olduğunu, ruhumuza, kalbimize ve beynimize dokunarak hissettirdiğiniz için çok teşekkürler...

“Umutluyum...”

Hülya Burhanoğlu

KİHE Katılımcısı, Ankara

43 yıldır kendi ayakları üzerinde durmuş, 20 yıllık çalışma hayatını geride bırakmış, ekonomik özgürlüğü olan bir kadın olarak aldığım bu eğitimin benim için çok faydalı geçtiğini düşünüyorum. Geçirdiğim son altı ay içinde yaşadıklarım ve hazin bir evlilikten sonra bir kadının ne kadar aşılanabildiğini ve asimile edildiğini öğrenmiş bulunmaktayım. Şiddet ve öfke patlama sorunu olan hasta ruhlu insanlarla tanıştıktan sonra kadın haklarını öğrenmek psikolojik olarak destek oluyor biz kadınlara. Kendilerini tanımalarını ve keşfetmelerini sağlıyor. Her kadının hikâyesi farklı. Hep ikinci sınıf muamelesi gören, ertelenen ve sorumluluk yumağı haline getirilen birçok kadın hikâyeleri hala günümüzde yaşanmakta. Yeni gelişen toplumlarda, kırsal kesimlerde de kaçınılmaz bir rol oluyor. Umutluyum. Kadınlar geliyor ve yenilikçi olma gayretindedir. Cesur ve kararlı olanlar eğitimin ve gelişimin bilincindedir.

benimseyen gelişen bir toplum anlayışını vurguluyor. Anayasal ve hukuk sürecini göz önünde bulunduran kanun ve yasaların kaçınılmazlığını anlatıyor. Bu yönüyle üstünlüğünü kanıtlamaktadır. Sağlıklı toplum için, ruhsal ve fiziksel sağlığı gelişen karakterler ve bilinçli kadınlara sevgilerle...

KİHE kanımca birçok olumlu gelişme ve davranışla gelen bir eğitim projesi. Okumayı, paylaşmayı, yaşanabileceğini, saygı ve sevgiyi aşıladığını düşünüyorum. KİHE ile çoğumuzun, ailesine bu eğitimi yansıttığını ve eşlerini, çocuklarını geliştirip iletişim sorunlarına çözüm olduğuna eminim. Evliliklerin ömrünü uzatmış, parçalanma aşamasında olan aileleri kenetlemiştir. Anneler çocuklarına bir pedagoğ yaklaşımı sergileyerek ebeveyn ve çocuk arası çatışmaları önlemiştir.

KİHE, şiddetin çözüm değil sorun olduğunu gün yüzüne çıkarmış, daha insanca ve barış içinde yaşamayı

Bursa Osmangazi Belediyesi Soğanlı Kültür Merkezi KİHE Grubu

“Meğer Bilmediğim Ne Çok Şeyler Varmış...”

Suzan Kara

KİHE Katılımcısı, Ankara

Kadının İnsan Hakları Eğitimi arkadaşım bana önerdiğinde katılmayı istedim fakat okuma-yazmam olmadığı için kabul edilmeyeceğim ve benimle dalga geçerler düşüncesiyle üzülerek arkadaşıma mazeretler gösterip katılmayacağımı söylemişim. Arkadaşım ikinci eğitimin olduğu gün bana “şimdi doğrudan bu eğitime benimle birlikte geliyorsun, hiçbir şey kabul etmiyorum” dediğinde, ben de onu bir kenara çekip utana sıkıla okumam-yazmam olmadığını söyledim. Arkadaşımın tepkisi “olsun, hocamızla konuşuruz kabul ederse katılırsın veya katılmazsın” demesiyle bu eğitimin yolu açıldı. Eğitimin verildiği merkeze geldiğimizde çok heyecanlıydım ve korkuyordum, nasıl karşılanacağımı bilmiyordum.

Şule hocamızla konuştuğumuz zaman hemen tamam dedi. O kadar mutluydum ki, bu mutluluğum tarif edilemez çünkü kendimi değerli hissettim. Eğitimin ilk haftalarında çok çekingen ve sadece dinleyen biriydim ama ilerleyen haftalarda grupta paylaşımlarda bulunmaya başladım. Meğer bilmediğim ne çok şeyler varmış, hocamızın anlattığı her derste, her bir konuda kendimden bir şeyler buldum. Bu eğitimin bana kattıkları o kadar çok ki anlatmakla bitiremem. Burada kendimi

buldum, çok değerli hissediyorum, grup içinde veya dışarıda rahatlıkla konuşup, fikirlerimi söyleyebiliyorum. Önceden okumam-yazmam yok derken, artık utanmadan konuşabilecek duruma geldim. Bu eğitimin bana en önemli katkısı eğitime katıldığım merkezde okuma-yazma kursuna başlamam. İyi ki buradaydım diyorum, eğitimimizin bitmesini hiç istemedim. Biliyorum ki bundan sonra daha iyi yerlerde olacağım. Önceden sadece çocuklarım için yaşardım ama kendim için de bir şeyler yapmaya başladım.

Eski eşim rahmetli olduktan sonra, bütün borçları çocuklarıma kaldı. Bütün bu borçları ödeyebilmek için sabahın onundan gecenin ikisine kadar zorlu çalışma koşullarında çocuklarımla birlikte bu borçları kapattık. Eğitimde öğrendiğim reddi miras ile ilgili konuları daha önceden bilseydim çocuklarımla birlikte bu kadar sıkıntıyı yaşamazdım. Bundan sonra çevremdekileri bu konularda aydınlatacağım, onların da benim yaşadığım sıkıntıyı yaşamamaları için. Bu eğitime katılmama vesile olan arkadaşıma ve bize bu bilgileri anlatan Şule hocamdan Allah razı olsun, bu eğitimi bizlere sunan Kadının İnsan Hakları'na da ayrıca çok teşekkür ediyorum.

10. KİHEP Eğitici Eğitimi katılımcıları

“Bu Harika Bir Duygu!”

Yasemin Serin

KİHE Katılımcısı, Ankara

Eğitimimiz süresince her dersimizin gelişmem ve bilgilenmem açısından bana kattıkları o kadar çok ki bu eğitimin verilmesinde emeği geçen Kadının İnsan haklarına, hocamız Şule Sepin'e ve grup içerisindeki arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Grup içerisinde arkadaşlarla yaptığımız paylaşımlarda yalnız olmadığımı hepimizin hayatında benzer kesitlerin olduğunu gördüm. Kendimi rahat ifade edemeyen biri olarak toplum içinde bir şey anlatacağım zaman heyecanlanır acaba yanlış bir şey söyler miyim diye endişe duyardım. Bu eğitimde bu duygumun üstesinden geldim ve daha rahat konuşabildim. Özellikle de kendi hayatımla ilgili çok özel konuları arkadaşlarımla paylaştım. Yeri geldi kabuk bağlamış yaralarımı kanattım ama paylaşımlarımla hem kendi gücümü hatırladım hem de arkadaşlarıma güç verdiğimi gördüm. Bu harika bir duygu!

Toplumsal cinsiyet ile ilgili dersimizde arkadaşlarımla kadına ve erkeğe atfedilen değerlerin toplumsal mı biyolojik mi olduğu konusunu tartışıyorduk, arkadaşların çoğunluğu öğrenilenlerin de biyolojik olduğu konusunda ısrarcıydı. Bu konuda kendi yaşantımla ilgili bir paylaşımda bulundum. Ben üç yaşında evlat edinilmiş bir çocuktum. Benim kişiliğimin oturmasında, yetiştirilmemde ve insani değerlerimin oluşmasında büyüdüğüm ailemin bana verdikleri erdemlerin benim şu anki Yasemin olmamda çok büyük katkıları var. On yıl önce biyolojik annemle tanıştım ama annem olmasına rağmen biyolojik benzerliğim dışında aramızda çok büyük farklılıklar var. Asıl ben olmamı sağlayan faktörleri beni büyüten ailemden almıştım ve bu paylaşımım üzerine arkadaşlarımla da benimle aynı fikre sahip oldular.

“Şanslı ve Özel Hissettim...”

Emine Erarslanoğlu

KİHE Katılımcısı, Ankara

Böyle bir programda olduğum için kendimi şanslı ve özel hissettim. Bana kazandırdıklarına gelince daha bilgili, daha bilinçli ve kendimi daha güçlü hissettirdi. Çok güzel dostluklar arkadaşlıklar kazandırdı. Keyifli zamanlar geçirdik. Hem öğrendik, hem eğlendik.

Benim hayat felsefem: “Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp”. Öğrenmenin yaşı yok. Böyle güzel bilgilerle bizi buluşturduğu için Sayın Veysel Tiryaki başkanımıza, Aydınlikevler Hanımlar Lokaline ve çok değerli Sultan'a canı yürekten teşekkür ederim. Sevgilerimle...

Ankara Altındağ Belediyesi Karapürçek 1 KİHE Grubu

“KİHE, Kendime Daha Çok Güvenmemi Sağladı...”

F. Güngör Gündüzbey

KİHE Katılımcısı, Ankara

Hiç kaçırmadan katıldığım Kadının İnsan Hakları Eğitimi (KİHE) 57 yaşımdan sonra bana haklarımı ve bilmem gereken tüm kuralları öğrettiği ve doğru bildiğim yanlışları düzeltebildiği için çok mutluyum. Bana kazandırdıklarından birisi de kendime daha çok

güvenmemi sağladı. Toplum içinde öğrendiklerimi paylaşmaktan gurur duyuyorum.

Bize bu imkânı sağlayan başta Sayın Başkanımız Veysel Tiryaki'ye, Hanımlar Lokali müdiremiz Sibel Yebrem'e, eğitimcimiz Sultan Çamur Karataş'a teşekkür ediyorum.

“Bu Kurs Bana ‘Ben Olmayı’ Öğretti...”

Gülümser Dilekçi

KİHE Katılımcısı, Ankara

Bir gün Altındağ Kadın Eğitim Kültür Merkezine gittim ve Kadının İnsan Hakları Eğitimi (KİHE) diye bir kurs olduğunu öğrendim, o zamana kadar bilmiyordum. Bu kurs bana “ben olmayı” öğretti. Biz kadınların da anayasal ve hukuk haklarımızın olduğunu öğrendim, kendime

güvenim geldi. Önceden çekingen ve korkak biriydim, geç de olsa öğrendim, en azından etrafımdakilere yardımcı olmaya çalışırım, iyi ki buraya katılmışım. Kadınlar hiçbir zaman köle değil...

“Bu Eğitim Sadece Kadınları Değil Tüm Toplumunu İlgilendiriyor...”

Nilay Köpür

KİHE Katılımcısı, Ankara

Bugün son dersimiz, üzülerek veda ediyoruz. Kadın Hakları Eğitimi'nin bana çok şeyler kattığını düşünüyorum. Burada çok değerli arkadaşlıklar kazandık, dostluklar kurduk. Sultan'ı tanıdık. İçinden çıkılmayacak bir durumdayken buraya geldim. İyi ki gelmişim! Şimdi kendime güvenim tam, zorluklara karşı yılmayan yanıma

daha da eklediklerim oldu. Nasıl başa çıkabilirim bunları öğrendim. Bu eğitim sadece kadınları değil tüm toplumu ilgilendiriyor. Her bir bireyin bilinçlenmesi lazım. Bu eğitime vesile olan Veysel Tiryaki'ye, bize bu eğitimi veren Sultan'a çok teşekkür ediyorum. Sizleri çok özleyeceğim...

Bursa Büyükşehir Belediyesi Hanımlar Lokali KİHE Grubu

“Ben Bir Bireyim, Kıymetliyim, Değerliyim ve Kendime Saygı Duyuyorum...”

Neşe Sevinç

KİHE Katılımcısı, Ankara

Bende saklı kalmış bir ben daha olduğunun farkına vardım. Ayrıcalıklarım ve farkındalıklarım olduğunu gördüm. Vitamin hapı yutmuş gibiyim....

“Yaşama Sıkı Sıkı Sarılıyorum...”

Fatma

KİHE Katılımcısı, Ankara

Adım Fatma, 56 yaşındayım. Eczacı emeklisiyim. Emekli deyince hayat mücadelesi ve BEN'den emekli olmadım. Yaşama sıkı sıkı sarılıyorum. Aydınlıkevler Kadın Eğitim ve Kültür Merkezi'nde bu dönem Kadının İnsan Hakları Eğitimi, KİHE katılımcısı olarak geldim. Kendime ve çevremdeki

kadınlara destek olmak için bilgilendim. Eksiklerimi, göremediklerimi görme imkânı buldum. Bilgilerimi bu konuda paylaşmaya hazırım.

Beni bu gönüllüler kervanına katan, emeği geçen herkese teşekkürler...

“Şimdi İçimde Bir Şeyler Tutuştu...”

Tuba Naktürk

KİHE Katılımcısı, Ankara

Sevgili eğitimcimiz Şule, eğitime katıldığım için inanın çok mutluyum. Hem sizin gibi disiplinli, azimli, mesleğine aşık bir insanı tanımış oldum, hem de yeri geldiğinde içtenlikle içini döken ve bana yalnız olmadığını gösteren değerli arkadaşlar edindim. Kursta işlediğimiz konuların hepsi güncel ve bir o kadar da toplumca kulak arkası ettiğimiz konulardı. Farkındalığımızı artırdığınız için yürekten teşekkürler.

Bu derslerin bana olan faydasına gelince; iki üniversite ve bir sertifika programı bitirmiş biri olarak ülke

ekonomisine ve aile bütçeme çalışarak katkıda bulunmadığım için kendime biraz kızdım ve şimdi içimde bir şeyler tutuştu. Bu tutuşmayı tam bir yangına çevirmeye kesinlikle karar verdim. Birkaç kişiye bile faydam dokunursa ne mutlu bana. Azminizle ve derslerde izlettirdiğiniz filmlerle, sohbetinizle bizlere ilham kaynağı oldunuz. Size ve programın işleyişini sağlayan tüm KİHE emektarlarına sonsuz teşekkürler. İyi ki sizler gibi insanlar var, iyi ki varsınız...

Bursa Osmangazi Emek Kültür Merkezi KİHE Grubu

Bursa Osmangazi Soğanlı Kültür Merkezi KİHE Grubu

"Eşitliği Destekliyorum Semineri", Bursa

"Bir Kadın Derneğinde Çalışmayı Düşünebilirim..."

Nilgün Şehirlioğlu

KİHE Katılımcısı, Ankara

Ben bu eğitime başlamadan ne olduğunu bilmiyordum. Ama ilk dersten itibaren bu eğitimin içinde olmaya karar verdim. Kendimi daha değerli ve şanslı görüyorum. Aldığımız eğitimlerde haklarımızın neler olduğu konusunda bilinçlendim, farkındalıklarım arttı. Yasalar üzerinde haklarımız varken uygulamada eksikler olduğunu, bunlarla nasıl mücadele etmem gerektiği konusunda fikir sahibi oldum. Olumlu anlamda kendi lehime çevirebileceğimi öğrendim. Kendi sorunlarımı

içimde yaşayan biryiken bunları güvenilebileceğim kişilerle paylaşmam gerektiğinin farkına vardım.

Ben kendi adıma bireysel ve gönüllü olarak organizasyonlar içinde olmuştum, bundan sonra da bir kadın derneğinde çalışmayı düşünebilirim. Umarım kendi hayatıma ve başka bir kadının hayatına olumlu bir katkıda bulunabilirim.

Kadınlar imkânsız başaracak kadar güçlüdür. Yeter ki, kendimize güvenip, kendi kanatlarımızla uçabilmeyi bilelim...

"Dayanışma, Dayanışma, Dayanışma..."

Emine Özdaş

KİHE Katılımcısı, Ankara

KİHEP eğitimi veren bir sivil toplum örgütü olduğunu duydum. Gruplar halinde kurs verdiklerini söylediklerinde böyle bir eğitime ihtiyacım olmadığını düşündüm. Çünkü ben bütün haklarımı çok iyi bildiğimi düşünüyordum. Fakat arkadaşlarımızla beraber ortak karar alınca, katılmaya karar verdim. Eğitime başladıktan sonra haklarım konusunda çok eksiklerim olduğunu fark ettim. Öğrendikçe kendime olan güvenim daha da arttı. Ayrıca haklarımızı öğrenirken oluşturduğumuz küçük grup çalışmalarında çok

keyifli zaman geçirdik. İstanbul Sözleşmesi'nden haberdar oldum. Buna benzer hiç duymadığım o kadar çok şey öğrendim ki, baştan ihtiyacım olmadığını düşünmekle hata ettiğimi anladım. Bu eğitimlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını isterim. Ayrıca eğitimimiz Ayla'nın donanımı, bize aktarma şekli de çok keyifliydi. Tekrar böyle bir kurs alma ortamı olsa yine katılırım.

Emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Sevgilerimle...

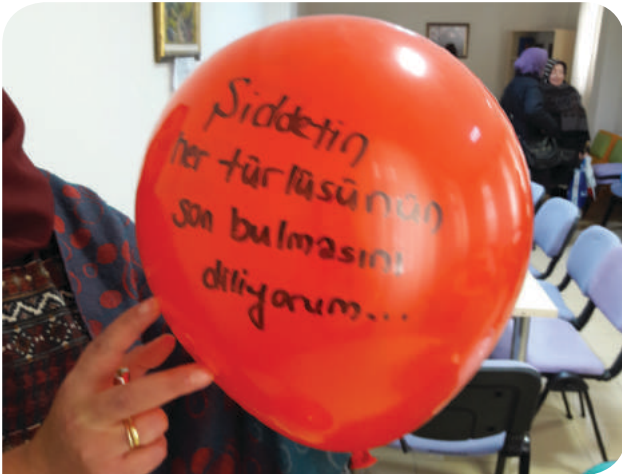
“Meğer Bizler Ne Kadar Çok Mesleğe Sahipmişiz...”

Ayşe

KİHE Katılımcısı, Ankara

Kadınlık sadece evde oturmakla, yemek yapmakla, çocuğa bakmakla, eşinle ilgilenmekle, ev işi yapmakla değil, sosyal faaliyete katılmakla oluyormuş. Bizim açımızdan çok iyi oldu. İnsanın kendine özgüveni geliyor, mutlu hissediyor. Huzurlu oluyor, nerede ve ne zaman ne yapması gerektiğini en azından biliyor. Bizler evdeyiz ama rahatsız da değiliz. Çünkü biz de evde çalışıyoruz. Ailemiz bizim en değerli varlığımız, çocuklarımıza anneyiz, öğretmeniz, doktoruz. Eşimize arkadaşız, sırdaşız, yoldaşız, desteğiz. Onlar için açsıyız, evlerini ve hayatlarını günlükçüyüz, onların güvenliğini sağlayan polisiz... Meğer bizler ne kadar çok mesleğe sahipmişiz de haberimiz yokmuş.

Bu yapıyor olduğum mesleklerden bir kadın, bir eş, bir anne olarak çok mutluyum ve gurur duyuyorum. Kadının İnsan Hakları Eğitimi'ne çok beğenerek ve isteyerek katıldım. Bilip de uygulamadığımız o kadar çok şey varmış ki... Hayatımızdan örnekler vererek, oyunlar oynayarak, öğrenerek anlamaya çalıştık. Kadın olarak pek çok hakka sahip olduğumuzu anladık, kadının insan haklarını, anayasal haklarımızı, medeni haklarımızı, toplumsal cinsiyet eşitliğini, iletişimi, kadına yönelik şiddeti, şiddete karşı stratejileri, kadın sağlığını, doğurganlık haklarımızı, kısacası bütün haklarımızı, bu eğitim sayesinde ve özellikle de bize emeği geçen güler yüzlü, hoşgörülü, tatlı, sevimli, anlayışlı, eğiticimiz Ayla Erdoğan'ın sayesinde öğrendik. Kendim ve arkadaşlarım adına çok teşekkür ediyorum. Hayatında sağlık, mutluluk ve başarılar diliyorum...

Bursa Osmangazi Emek Kültür Merkezi KİHE Grubundan bir kadının yeni yıl dileği

“Bugün Ayaktaysam Kendim Yaptım...”

Emine

KİHE Katılımcısı, Ankara

18 yaşında Ankara'ya geldim, çok büyük bir hayalim vardı. 40 yıldır Ankara'dayım. Ama Ankaralılık yapamadım. Herkesin giydiğini giyemedim, herkesin yediğini yiyemedim. İyi bir evlilik yapamadım. Evliliği dikkatli yapmak lazım. Çok şiddet, çok kötü muamele gördüm. Adam beni hem döver hem de “seni boşayacağım” derdi. Ama 30 yıl sonra ben onu boşadım. Onun yapamadığını ben yaptım.

Çocuk doğurmak annelik değil, bir emekliliğin olması lazım. Çocuk doğurmak kolay, bir emekliliğim olsaydı beş çocuğumdan daha vefalı olurdu bana. 5 çocuğum var. Hepsine bir ekmeğe yetsin dedim ama yetiremedim, çocuklarımı okutamadım. Benim gibi iki kızım da ayrıldı. Adam hastaneye salmazdı, çocuklarımı el götürürdü hastaneye. Ben çocuklarıma bakamadım, şimdi de onlar bana bakmıyor.

Altındağ Belediyesi'nde kurslara katılıyorum. Takı kursuna geldim ve takı yapıp satmaya başladım. Hamam Önünde masa verdikleri zaman satış yapıyorum. Burada İşaret Dili Kursuna devam ederken, aynı gün ve saatte kadınlarla ilgili bir eğitim var dediler. Bir ders için işaret dili hocasından izin istedim, bakıyım ne öğreniyorlar dedim. Hocayı dinleyince baktım benim yaşadıklarımı anlatıyor. Ders bana çok iyi geldi. İşaret dilini bıraktım KİHE'ye devam ettim, belge aldım.

Eğitimde çok güzel bilgiler aldım. Anlatılanlarla ilgili kendi yaşadıklarımı arkadaşlarıma anlattım, gençler dinlesin istedim.

Hiçbir dergiyi atmadım. İçindeki bilgiler çok değerli. Kızıma “bu dergileri parayla almaya kalksan bu bilgileri bulamazsın” diyorum.

İnsan okumalı, kendi ayakları üzerinde durmalı, çalışmalı.

Ben yıkılmadım ayaktayım. Bugün ayaktaysam kendim yaptım. Sıkıntılarım var ama şükrediyorum. Sürekli satış yapabileceğim bir tezgâh hayal ediyorum. Bir gün satamazsam, bir gün satarım.

Ben gururluyum, namusluyum...

Bursa Büyükşehir Belediyesi Hanımlar Lokali KİHE Grubu sertifikalarını alıyor

“Siyah Beyaz Değil, Rengarenk...”

Öznur Kubat

KİHE Katılımcısı, Bursa

Değerli Yasemin Hocam'a ve Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği'ne...

Yapmakta olduğunuz çalışma çok güzel ve oldukça etkili ve başarılı. Kadının haklarını bilmesi doğal ve güzel bir duygu. Derneğinizin yapmış olduğu bu çalışma bizlere kendimize olan güveni arttırıp yeni bilgiler edinmemizi sağlamıştır. Biliyorum ki birçoğumuz bu hakların çoğunu bilmiyorduk, bildiklerimiz de sayıyla gösterilecek kadar nadirdi. Yapılmakta olan bu çalışmanın bizlerin ufkunu genişletip bakış açımızı değiştirdiğini söyleyebilirim. Cesurca adımlar atabileceğimizi, ne olursa olsun zoru başarabileceğimizi ve bunun yolunun kendimize güvenmekten geçtiğini görüyorum. İnanmak bu mücadeleye inanmak istiyorum. Kadının her şeyi başarabileceğine inanmak istiyorum sesimizi kesenlerin sesinden baskın çıkmak istiyorum. Kadın olduğum için hırpalanmak yerine sayılmak ve karşındakine güvenmek istiyorum...

Bu kısa zamanda içimde yaşadığım birçok duyguyu dile getirebildim, kimini içimde mukayese ettim. Hesaba çektim kendimi sorguladım sessizce. Şiddete uğrayan her kadın için iki renk vardır. Siyah ve beyaz... Artık siyahtan vazgeçip hayatın rengârenk renklerini görmek

gerektiğine inanıyorum. Bu çalışmalar gün gelecek daha da artacak her kadın sesini daha çok duyuracaktır ve giderek şiddet azalıp kadın her yerde istihdam sağlayacaktır. Bu çalışmanın bana çok şey kattığını biliyorum etrafımdakilere de fayda sağlayacağım inşallah...

Yasemin Hocam, geldiğiniz ilk günü hiç unutmuyorum, heyecanınız hepimize yansıyor. Yeni yüzler, yeni hikâyeler görmek sizi de heyecanlandırdı biliyorum. Dersten çok benim için bir terapi gibiydi, eğitim almaya değil de dertleşmeye gelir gibiydim. Hepimizin yüzlerinde ayrı ayrı ifadeler vardı ve siz bu yüzlere hiç de yabancı değilsiniz. Sizinle tanışmak bu konuları sizin güler yüz ve içtenliğinizle dinlemek beni son derece onurlandırdı. Size baktığımda kocaman kocaman hikâyeler görüyorum, tanık olduğunuz birçok olay seziyorum, var gücünüzle ve azimle bizlere bir şeyler kattığınızdan emin olabilirsiniz. Hani hiç bitmesin isterseniz ya bir şeyler, bu çalışma da benim için öyleydi. Vermiş olduğunuz eğitim benim için çok değerli... Hayatımın her alanında sizi ve KİH-YÇ'yi unutmayacağım... Size ve bize bu olanağı sunan KİH-YÇ'ye çok çok teşekkür eder, başarılarınızın sonsuz olmasını dilerim. Sevgi ve saygılarımla...

“Yeni Bir Eğitim ve Heyecan...”

Ayla Erdoğan

KİHEP Eğitici, Ankara

“Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler; Türkiye’de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında Ankara’da iki dönemde sekiz grup çalışması yapan bir eğitici olarak, iyi ki böyle bir çalışmada yer aldım diyorum. Kendi deneyimlerimin yanı sıra bu gruplardan kazandığım deneyim ve paylaşımlar hayatımda her zaman yer alacak.

Bu çalışmayı ilk duyduğumda ve yaptığımız toplantılarımızda daha çok kadına ulaşabilmenin heyecanını hep taşıdım. Aynı heyecanı her bir grubumdaki katılımcı kadınlarda da görmek beni daha çok heyecanlandırdı.

Kadının İnsan Hakları Eğitimi’ni, ILO Türkiye Temsilciği ve belediyelerle işbirliğine girerek daha çok kadınla çalışmak açısından çok değerli görüyorum. Çünkü farkındalığı ve hak bilincini bu işbirliği sayesinde gerçekleştirdik.

KİHE çok iyi hazırlanmış bir eğitim programı, içindeki video ve alıştırmalar da benim gruplarımda vazgeçemediğim yardımcılarımı. Özenle seçilmiş alıştırmaların uygulanmasından sonraki geri bildirimler, vermek istediğimiz mesajların alındığını gösteriyordu. Katılımcıların bu videolarda yalnız olmadığımızı dünyada pek çok kadının kadın olmaktan kaynaklı yaşadıkları sorunların üstesinden dayanışmayla gelebildiklerini ya da nasıl mücadele ettiklerini görmeleri, çok kıymetliydi. Bu duygu bile gruplarımdaki dayanışmayı güçlendirdi.

Bu eğitimdeki 10 modül de çok önemli ama hangileri gruplarda öne çıktı dersek; özellikle *Kadının İnsan Hakları, Şiddet ve Şiddete Karşı Stratejiler, İletişim, Kadın ve Sağlık, Ekonomik Haklar ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği* diyebilirim.

Haklarla ilgili modüllerden sonra birçok kadının doğru sandığı bilgilerin yanlış olduğunu öğrendiği ve bazı yasalara da eleştirel gözle bakabildiklerini gördüm. Özellikle 18 yaşından daha küçük bir yaşta evlenen kadınların “kadınların eğitimlerini tamamlamış, mesleğini eline almış ve kimseye muhtaç olmayan kadınlar olabilmesi için evlilik yaşının yasal olarak 21 olması gerekir” demeleri, kadınların “hayır” kelimesini istemedikleri bir durumda karşılaştıklarında kullanmaları yasaları hayata geçirebilmelerini daha da kolaylaştıracaktır demeleri, bu farkındalığını kazanmış olmaları çok umut vericiydi.

Katılımcılar kendilerine yeni bir sayfa açtıklarını ifade ettiler ve ilk haftadan itibaren öğrendiklerini hayata geçirmeye başladılar. Hatta ben dilini kullanmaya başlayanların diğerlerine “ben yapmaya başladım, sen de yapabilirsin” demeleri harikaydı.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ise farkındalığımız ve bakış açılarımızın değişmeye başladığı bölümdü. Kadın ve Sağlık ise bireyselleşmemizi ortaya koyan, kendi bedenimiz için bazen hiç gayret göstermediğimizi gördüğümüz modüllerden biriydi. Kendi sağlığımızın bile diğer aile fertlerinin sağlığından daha sonra geldiğini fark etmemiz bile çok önemliydi.

Şiddet ve Şiddete Karşı Stratejiler modülleri en çok güçlendiğimiz bölümlerden ikisiydi. Katılımcıların 6284 Sayılı Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa hakkında ve şiddet karşısında yapabilecekleri ile ilgili bir bilgileri yoktu. Şiddet ile karşılaştıklarında başvurabilecekleri yerleri bilmiyorlardı ve KİHE sayesinde bu bilgileri edindiler.

Ankara Yenimahalle Belediyesi Mesleki Eğitim Merkezi KİHE Grubu

Ekonomik Haklar ise, kadınların bu eğitim sonunda kendi güçlerini görebildikleri bölümdü. Çalışmayı düşünmeyen kadınlar, “neden olmasın?” demeye başladılar. Kendi işyerlerini açmak istemeleri ve yaptığımız alıştırmalarda bir işyerine gittiklerinde mesleğini ve kendilerini nasıl tanıtacaklarını hayal ettikleri uygulamalar yaptılar.

Burada açtığım sekiz KİHE grubumdaki 150 kadının ortak geri bildirimlerinden bazılarını paylaşmak isterim.

“İyi ki bu eğitime geldim”

“Keşke daha önce katılsaydım”

“Kendimi şu anda her şeye karşı mücadele edebilecek güçte görüyorum”

“Öncelikle başkalarına yardımcı olabilmek için başladım derken, şimdi kendim için bu eğitimi aldım diyorum”

“Kendimi karanlık bir tünelde yaşıyor hissediyordum ama şimdi tünelin ucunda bir ışık görüyorum. Bu ışık bana kendimi çok iyi hissettiriyor. İyi ki gelmişim”

“Bu eğitim benim şansım oldu”

Benim için özellikle bu dönem gruplarımı hazırlamak çok kolay olmadı. Her grup emeğin, özverinin ve amacın ürünü diyorum. İşte bunları duyabilmek için gerçekten çok emek verdim.

Son olarak güzel bir haber: Altındağ Gülşinar’da önceki grubumdan iki, yeni grubumdan iki kadın olmak üzere dört kadın, Yenimahalle Belediyesi Mesleki Eğitim Kurs Merkezlerindeki birinci ve ikinci gruplarımdan birer kadın KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) eğitimlerine kendi işyerlerini açmak için katılıyorlar. Umarım bu sayı giderek çoğalır.

Bu eğitimi hazırlayan arkadaşlarımıza, bu işbirliğini bize sağlayanlara, belediyelere, on hafta boyunca bugün hangi bilgileri alacağız heyecanı ile gelen sevgili kadınlara ve sevgili Duygu ve Hilal’e ve emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum.

“Kadın Farkındalığı Olan Barışçıl Kadınlar...”

Nalan Uysal

KİHEP Eğitici, Ankara

Kadının İnsan Hakları Eğitimi, amaçları, hedefleri ve içerik sistematığı ile öylesine güzel bir etkileşim ortamı oluşturuyor ki her grup bana bir kadın, bir insan olarak yeni bilgiler, değerler ve yepyeni enerjiler katıyor.

Bu sefer de öyle oldu. Yaşadığım kentte hiç yolumun düşmediği belki de hiç düşmeyeceği mahallelerde yeni ama gerçekte bildik gelen kadınlarla tanıştım.

Eşi ölünce takı yapıp satarak iki çocuğunu okutup evlendiren, bugün 60 yaşını geçtiği halde hala üretmeye devam eden, umutla koşu koşu Altındağ Hamamönü semtindeki satış yerine giden, yine aynı yaşlarda felç geçirdikten sonra üretmek, çalışarak ayağa kalktığını söyleyen, eğitimde bile fırsat buldukları şişleri ile çocuk giysileri örmeye devam eden, ağır fiziksel şiddet gördüğü halde destek bulamadığı için eşinden ancak 25 yıl sonra boşanmayı başarabilen, düzenli geliri olmamasına rağmen ürettiklerini satarak yaşamını güçle sürdüren ama birçok zenginden daha huzurlu ve umutlu olduğunu söyleyen, öğretmen emeklisi olup resim yapmaya başlayan ve bunu güler yüzlü, sabırlı kadın resim hocasına borçlu olduğunu söyleyen, girişimci ruhuyla eğitimde tanıştığı arkadaşlarını da üretime katan, ilk oturumlarda sessiz ama dikkatli dinleyen, yıllardır biriktirdiklerini, içinde yaşadıklarını dışarıya vuran, yüreğini açan, güzel, iyi, akıllı ve gelişime açık güçlü kadınlarla bilgileri, deneyimleri, benzer duygu ve benzer umutları paylaştım.

Sadece katılımcılar değil Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği, KİHE Koordinatörlüğü ve KİHE uygulayıcılarının desteği, dayanışması ve heyecanı da bana çok iyi geldi. Şiddet ve insan hakları ihlalleri ile yoğun karşılaştığımız bu günlerde bu özel dayanışma umut veriyor. Biliyorum ki “dünyayı, insani değerlere her koşulda bağlı kalan” ve “kadın farkındalığı olan” barışçıl kadınlar dönüştürecek.

Altındağ Belediyesi KİHE Sertifikalı Töreni

KİHE'den İzler...

Sule Sepin

KİHEP Eğiticisi, Ankara

Benzer deneyimler, benzer özellikler, bir süre sonra monotonluk hissi verir insana. Biz kadınlar da yaşadığımız olaylar karşısında benzer duygular yaşıyoruz. Sorunlarımız ve mücadele biçimlerimiz çoğu zaman aynı. Fakat söz konusu eğitimse, hele hele deneyim paylaşımlarıysa, bir başka bakarız benzer olaylara. Karamsarlık yerini umuda bırakır.

Kadının İnsan Hakları Eğitimi vermek bir ayrıcalık. Çünkü sadece eğitim vermiyorsunuz, birlikte öğreniyor, öğretiyor ve paylaşıyorsunuz. Ama her eğitimin başlangıcında değişik bir kaygı kaplıyor insanın içini. "Sonuna kadar birlikte yol alabilecek miyiz? Kadınlar aradıklarını bulabilecekler mi?" diye düşünceler birbirini kovalıyor içinizde. Her kadın grubunun kaygıları farklı. Kimi zaman da peşin yargılar eşlik ediyor bu kaygılara. Nasıl mı? Şöyle anlatayım. Örneğin benim eğitim verdiğim grubun tümünün çalışma deneyimi vardı. Çok önemseydiğim ekonomik hakların yeterince işe yaramayacağını düşünmüştüm. Yanıldığımı anladım. En çok keyif aldıkları konular arasındaydı kadınların ekonomik hak ihlallerini tartışmak. Çünkü çalışmayı özgürleşmek, üretmek olarak görüyorlardı.

Okuma-yazma bilmediği için utanan bir kadın, okuma-

Ankara Çankaya Belediyesi Yüzüncü Yıl Çankaya Evi KİHE Grubu

yazma kursuna katıldı. Artık grupta sesi daha güçlü ve güvenli çıkıyordu. Onun bu tavrı, kadınları daha da bir umutlandırdı. Eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyi ortanın üzerinde olanlar özel paylaşımına daha kapalı olurlar. Fakat bu grup bu konuda da beni şaşırtmayı başardı. Sıkıntılarını paylaştıkça güçlendiler.

Şimdiye kadar aile-çocuk, ergen, öfkeyle baş etme, stresle baş etme gibi pek çok konuda seminer verdim, grup çalışması yaptım. İçtenlikle söylüyorum, hiç birinde Kadının İnsan Hakları Eğitimi vermenin tadını ve hazzını alamadım. Bu eğitimi vermek ve almak bulunmaz bir şans. Bütün kadınların bu yolculuğa katılması gerek. Erkekler de bilinçlenmeli kadının insan hakları konusunda. Kadınların güçlenmesi, hem kişisel, hem toplumsal, hem de dünyanın huzur içinde yaşaması açısından çok geliştirici. Bu eğitimlerin yaygınlaştırılması konusunda ısrarcı olmaktan başka bir çıkar yolumuz yok.

“PAYLAŞMANIN GÜZELLİĞİNİ YAŞADIK...”

Sultan Çamur Karataş

KİHEP Eğiticisi, Ankara

2016 yılında her yıldan daha zor günler yaşadık. Hem kadınlar hem de tüm toplum için travmalarla, şiddetle, cinayetle, savaşıla, terörle, yoksullukla, umutsuzlukla dolu bir yıl oldu. Hala yaşanan olumsuz gelişmeler bundan sonrası için de olumsuz günlerin habercisi. Bu zor günlerin içinde KİHE uyguladığım kadın gruplarındaki kadınların direnci, gayreti ve yaşama tutunma azmi bana da umut oldu. Kadınlar olarak bir arada olmanın ve paylaşmanın güzelliğini yaşadık. Her birine teşekkür ediyor ve sevgiyle kucaklıyorum. Sevgilerimle...

Altındağ Belediyesi KİHE Sertifika Töreni

Hukuk Köşesi

ESNEK ÇALIŞMA İLE İLGİLİ YENİ YASAL DÜZENLEMELER KADINLARI NASIL ETKİLİYOR?*

Gülay Toksöz

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Türkiye’de kadınların işgücüne ve istihdama katılım oranları çok düşük. Bunun gerisinde cinsiyet temelli işbölümü yani ev ve bakım işlerinden kadınların sorumlu görülmesi yatıyor. Gelir getirici bir işte çalışmayan kadınların ekonomik açıdan erkeklere bağımlı olması, onları aile içinde maruz kaldıkları şiddet karşısında korunmasız bırakıyor.

Türkiye’de hükümetler fırsat eşitliğini artırmak için çeşitli çalışmalar yürütüyor ve kanunlar çıkartıyorlar. Bu kanunlardan bir tanesi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na hazırlanan ve 2015 yılı Ocak ayında TBMM Başkanlığı’na sunulan “Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması” kanun tasarısı idi. Tasarının gerekçesinde Türkiye’deki yaşlanma olgusuna ve bunu önlemek için genç nüfus artışını destekleyecek politikalara ihtiyaç olduğuna işaret ediliyordu. Bu amaçla da iş ve aile yaşamını uzlaştırmak adına, ancak asıl olarak çalışan kadınların doğurganlığını artırmak üzere memur ve işçi kadınlara yarı zamanlı çalışma imkânı getiriliyordu. Her ne kadar tasarıda ebeveynlerden söz edilse de, gerekçenin kaleme alınış biçimi kastedilenin kadınlar olduğunu ortaya koyuyordu.

Bu tasarıda yer alan kimi maddeler, 29 Ocak 2016’da kabul edilen ve 10 Şubat 2016’da Resmi Gazete’de yayınlanan “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” içine dâhil edildi. Kimi maddeler 6 Mayıs 2015’de Meclis Genel Kurulu’nda kabul edilen “İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”a dâhil edildi. Kimi maddeler tümüyle dışarıda kaldı.

Memur ve işçi kadınlara yarı zamanlı çalışma imkânı getiren Kanun’un 6. maddesine göre, kadın memurlar ilk çocukta iki ay, ikinci çocukta dört ay ve üçüncü çocukta altı ay yarı zamanlı çalışabilecek. Doğum izni ertesinde kısa süreli yarı zamanlı çalışma imkânı anlamlı ve olumlu bir düzenleme. Ancak 10. maddeye göre çocuğun mecburi ilköğretim çağının başladığı tarihe kadar doğum yapan memur veya eşi, yarı zamanlı çalışma talep edebilecek. Mevcut iki yıla kadar ücretsiz izin kullanma hakkı da göz önünde

bulundurulduğunda üç çocuk yapan kadın memurun toplamda 16,5 yılı, altı yılı tümden izinli ve uzakta, kalanı yarı zamanlı çalışmayla geçirmesi mümkün olacak.

Halen memur olarak çalışan kadınların kariyeri açısından bakılırsa, yarı zamanlı çalışma sırasında mali haklar ve sosyal yardımlara ilişkin ödemelerin yarısının yapılacağı, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi için çalışılan dönemdeki hizmet süreleri yarım olarak dikkate alınacağı için işte yükselmenin adeta imkânsızlaşacağı söylenebilir. Ancak daha da vahim olası bir sonuç, bundan sonra kamu kesimine eleman alımlarında karar vericilerin işin yerine getirilmesindeki sürekliliğin sağlanması açısından tercihlerini erkek adaylardan yana kullanacak olmaları.

Kanun’un 17. maddesi kadın işçiye yarı zamanlı çalışma imkânının verilmesini düzenliyor. Buna göre kadın işçi doğum sonrasında altı aya kadar yarı zamanlı çalışmasının karşılığını işverenden alacak, geriye kalan süredeki yarım çalışma ödeneği İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacak. Altı aya kadar yarı zamanlı çalışma imkânı da kadın işçiler açısından anlamlı ve olumlu görünüyor. Söz konusu sürenin bitiminden sonra çocuğun zorunlu okul yaşı gelene kadar ebeveynlerin kısmi süreli çalışma talebinin işveren tarafından karşılanmasına ilişkin 18. madde ise sorunlu. Kanun’da getirilen koruyucu önlemlere rağmen fazla mesainin norm olduğu Türkiye’de kısmi zamanlı çalışmanın işveren için bir karşılığının olmadığını ve evli ve doğum yapan kadınların yerine genç bekâr kadınların ve erkeklerin daha çok tercih edileceğini görmemek zor değil.

Özel İstihdam Büroları: Kadınlar İçin Güvencesizlik

20 Mayıs 2016'da Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un gerekçesinde özel istihdam büroları üzerinden tesis edilecek geçici iş ilişkisi ile özellikle işsizlik oranları yüksek olan gençlerin ve kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının hedeflendiği söyleniyor.

Tasarının *güvenceli esneklik* olarak adlandırdığı geçici iş ilişkisinin kurulması, bir önceki kanun tasarısında olduğu gibi sadece hamilelik, askerlik, yıllık izin, hastalık gibi durumlarda geçici süre ayrılanların yerini doldurmak için değil, çok daha geniş bir biçimde tanımlıyor. Böylelikle işverenler açısından ihtiyaç duydukları her durumda Özel İstihdam Bürosu üzerinden geçici işçi teminine imkân sağlıyor. Geçici iş ilişkisinin işveren tarafından kötüye kullanımının önüne geçmek için getirilen bazı koruyucu hükümlere rağmen bu tarz bir çalışma, tüm geçici çalışanlar ama özellikle hedef kitle olarak tanımlanan kadınlar için güvenceli esneklik değil, aksine güvencesizlik getiriyor.

Tasarının 2. maddesine göre Özel İstihdam Bürosu, işçinin geçici iş ilişkisinden kaynaklanan ücretinden, işçiyi gözetme borcundan ve sosyal sigorta primlerinden sözleşme süresiyle sınırlı olmak üzere sorumlu. Yani işçi, kesintili olarak çalışması nedeniyle eline sadece çalıştığı süreler için ücret geçecek ve sigorta primleri ödenecek. Çalışmadığı sürelerde nasıl geçineceği, sigorta primlerinin kesintili ödenmesi nedeniyle kısa vadede sağlık sigortası, işsizlik sigortası, uzun vadede emeklilik sigortasından nasıl yararlanacağı belli değil. Hatta emeklilik hakkına hiç kavuşmaması ciddi bir olasılık.

Geçici iş ilişkisinin kurulmadığı dönemde, Özel İstihdam Bürosu ve geçici iş ilişkisinden yararlanan işveren işçiyi karşı hiç bir sorumluluk taşımıyor. İşsizliğe ve kayıt dışı istihdama çözüm olarak getirilen bu düzenleme ile işçi istihdam edilmediği dönemlerde yeniden kayıt dışı istihdama mahkûm ediliyor.

* Bu yazı Gülay Toksöz'ün 14 Nisan 2016 tarihli, El Cezire Türk'te yayınlanan "Kadınlara Yönelik Yeni Düzenlemeler İşe Yarar mı?" başlıklı makalesinden güncellenerek hazırlandı.

Peki ya Bakım Yükümlülükleri?

Kadınlar için yarı zamanlı veya geçici işlerde çalışma düzenlemeleri hakkında ilk dikkat çekilmesi gereken konu, kadınlar için gençlerden farklı olarak bu tarz çalışma biçimlerinin geçici değil kalıcı olma riskinin yüksekliği. Geçici iş ilişkisi, bazı koruyucu hükümlere rağmen, tüm geçici çalışanlar ama özellikle hedef kitle olarak tanımlanan kadınlar için güvenceli esneklik değil, güvencesizlik getirebilir.

Gençler, özellikle genç erkekler zaman içinde sürekli işler bulurken, genç kadınlar evlenip çocuk sahibi olduklarında tam zamanlı işler için işverenlerce uygun bulunmayacak. Peki, ister tam zamanlı, ister yarı zamanlı ve geçici çalışanlar, çalıştıkları sürelerde bakım yükümlülükleri ne olacak? "Aile ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması" kanun tasarısında belediyelerin kreş açmasına ilişkin bir düzenleme getirilmişken, bu konu artık gündemde değil. 65. Hükümetin "İcraatlar ve Reformlar" başlığı altında 14 Mart 2016'da yaptığı "Belediyelerin kreş açma zorunluluğuna yönelik uygulama etkin hale getirilecek" açıklaması şu ana kadar hayata geçmedi.

Kadınların istihdamını azaltma riski taşıyan çalışma sürelerinin yasallaştırıldığı, kadın işsizliğine karşı çözüm olarak güvencesiz çalışma biçimlerinin önerildiği ve bakım hizmetinin toplumsal olarak nasıl karşılanacağına ortaya konmadığı durumda, toplumsal cinsiyet eşitliği nasıl sağlanacak?

Kadınların işgücü piyasasına tam zamanlı, güvenceli işler üzerinden katılımı desteklenmediği ve çocuk, özürlü, yaşlı bakım hizmetleri kamusal hizmetler olarak sunulmadığı sürece var olan eşitsizlikleri aşmak mümkün görünmüyor.

